

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор коледжу

Володимир ДИМИТРЮК

Наказ № 105/В від 31.08.2023 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО СИСТЕМУ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ В
ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ ТРАНСПОРТНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ**

Чернівці
2023

Розглянуто та схвалено Методичною радою коледжу

Голова методичної ради Василь ОСТАФІЙЧУК
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Розглянуто та схвалено Педагогічною радою коледжу

Голова педагогічної ради Володимир ДИМИТРЮК
Протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Погоджено Студентським самоврядуванням коледжу

Голова студентської ради Юлія СЕМКО
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Погоджено Первинною профспілковою організацією коледжу

Голова профспілкової організації Олексій КОЛОТИЛО
Протокол № 9 від 27.08.2023 р.

Положення вводиться в дію наказом директора № 105/В від 31.08.2023 р.
01.09.2023 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в Чернівецькому транспортному фаховому коледжі (далі – Коледж) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», Цивільного кодексу України та Статуту Коледжу.

1.2. Дане Положення спрямоване на формування та розвиток наукової та академічної етики у викладачів та здобувачів фахової передвищої освіти (далі - Здобувачів) Коледжу шляхом виховання поваги до інтелектуальних надбань суспільства, формування умінь коректної роботи із джерелами інформації та їх подальшого використання на засадах наукової етики, активізації навичок самостійного пошуку інформації шляхом саморозвитку та самовдосконалення, прийняття відповідальності за порушення етичних принципів навчально-методичної роботи, впровадження практики незалежного цитування через визначення понять та форм плагіату, методів запобігання його поширенню, процедури розгляду та фіксування фактів плагіату, а також відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.3. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності Коледжу.

1.4. Система запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчальних працях включає такі процедури та заходи:

- формування академічної доброчесності;
- створення умов, що унеможливають академічний плагіат;
- виявлення академічного плагіату в навчальних працях викладачів та Здобувачів (статті, навчально-методичні посібники, курсові та кваліфікаційні (дипломні) роботи, реферати, тощо);
- притягнення до відповідальності за результатами виявлення академічного плагіату.

1.5. Система запобігання та виявлення академічного плагіату розповсюджується на усіх викладачів та Здобувачів Коледжу.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ

2.1 У Положенні використовуються терміни у таких значеннях:

- **Плагіат** – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (Закон України «Про авторське право і суміжні права», стаття 50, пункт в).

- **Академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства (Закон України «Про освіту», стаття 42, пункт 4).

- **Автор** – фізична особа, інтелектуальною працею якої створено твір.

- **Твір** – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному веб-сайті Коледжу (монографія, посібник, стаття, автореферат, курсова та кваліфікаційна (дипломна) робота, тощо).

- **Цитата** – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

- **Показник оригінальності твору** – кількісний показник, виражений у відсотках, який відображає співвідношення авторського тексту до загального обсягу твору.

- **Унікальність твору** – співвідношення у відсотках матеріалу, що не має збігів із іншими публікаціями до загального обсягу матеріалу.

2.2 Академічним плагіатом є:

– видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї жодних змін;

– відтворення в роботі без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів) без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

– внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;

– відтворення наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

– представлення суміші власних і запозичених аргументів без належного цитування;

– парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

– самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих статей, інших текстів.

3. ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

3.1 Педагогічні працівники у своїй діяльності зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання Здобувачами. Особи, які навчаються у Коледжі, зі свого боку, зобов'язані виконувати вимоги освітньо-професійної програми, дотримуючись академічної доброчесності, та досягати відповідного рівня результатів навчання.

3.2 Адміністрація Коледжу визначає основні принципи та механізми забезпечення якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

3.3 Основними завданнями запобігання плагіату в Коледжі є :

- формування академічної етики та поваги до інтелектуальних надбань;

- дотримання норм законодавства про авторське право і покликане сприяти впровадженню практики належного цитування через визначення поняття та форм плагіату, методів запобігання його поширенню, процедури розгляду та фіксування фактів плагіату, а також формалізації можливих наслідків його вчинення у межах Коледжу.

3.4 Профілактика плагіату в Коледжі здійснюється шляхом:

- ознайомлення викладачів та Здобувачів з даним Положенням з метою запобігання академічного плагіату та встановлення відповідальності за його виявлення;

- введення до виховної роботи Коледжу, його структурних підрозділів, відділень, циклових комісій заходів із формування у Здобувачів етичних норм, що унеможливають академічний плагіат;

- розміщення даного Положення на офіційному web-сайті Коледжу;

- контролю зі сторони викладачів за правильним оформленням посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей у всіх видах роботи Здобувачів (повідомлень, презентацій, рефератів, творів, творчих робіт, курсових та кваліфікаційних (дипломних) робіт, виступів на конференціях, студентських публікацій);

- запровадження навчальних семінарів з основ науково-дослідницької роботи з вивчення вимог до написання письмових робіт та акценту на принципи самостійності роботи над письмовими завданнями різних видів, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення плагіату;

- формування завдань для написання курсових, кваліфікаційних (дипломних) робіт, індивідуальних завдань з використанням творчих завдань, які сприяють розвитку самостійного підходу Здобувача до їх виконання.

3.5 Профілактика плагіату у курсових дослідженнях: керівники курсових та кваліфікаційних (дипломних) робіт в обов'язковому порядку контролюють дотримання вимог наукової етики Здобувачів на усіх етапах виконання курсових та кваліфікаційних (дипломних) робіт.

3.6 Система запобігання та виявлення академічного плагіату спрямована на запобігання та виявлення таких різновидів плагіату:

- копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи як своєї;

- дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) чужої роботи у свою без належного оформлення цитування;

- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування.

3.7 Система запобігання та виявлення академічного плагіату включає процедури та заходи:

- створення умов, що унеможливають академічний плагіат;

- виявлення академічного плагіату в дослідницькій роботі через неналежне їх цитування.

3.8 Система запобігання та виявлення академічного плагіату поширюється на навчальні видання та наукові праці педагогічних працівників, роботи Здобувачів.

3.9 Усі підготовлені до друку праці й навчальні видання розглядаються на засіданнях циклових комісій та інших структурних підрозділів, де працюють автори робіт.

3.10 Рекомендовані до друку наукові й навчально-методичні праці обов'язково перевіряються на відсутність академічного плагіату.

3.11 Курсові та кваліфікаційні (дипломні) роботи перевіряються на відсутність академічного плагіату.

3.12 Забезпечення виховання академічної доброчесності Здобувачів:

- самостійно виконувати навчальні завдання;
- діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики;
- коректне посилання на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;
- усвідомлювати значущість норм і правил академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до цих принципів;
- давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами тощо.

3.13 Відповідальні за впровадження та виконання академічної доброчесності: педагогічна та методичні ради, голови циклових комісій, комісія з академічної доброчесності.

4. АКАДЕМІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПЛАГІАТ

4.1 Педагогічні працівники, Здобувачі несуть особисту відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності.

4.2 Виявлення фактів порушення академічної доброчесності Здобувачами під час здійснення освітнього процесу здійснюється викладачами (в межах дисциплін, які вони викладають) та керівниками курсових та кваліфікаційних (дипломних) робіт; факти порушення академічної доброчесності співробітниками Коледжу виявляються посадовими особами Коледжу, зокрема керівництвом структурних підрозділів, методичною та педагогічною радою Коледжу.

4.3 Факт встановлення плагіату в академічних працях, а також в курсових та кваліфікаційних (дипломних) роботах Здобувачів за їхнього керівництва, враховується при обранні педагогічних працівників керівниками з підготовки курсових та кваліфікаційних (дипломних) робіт та призводить до такої академічної відповідальності:

- заборона керувати педагогічним працівникам підготовкою курсових та кваліфікаційних (дипломних) робіт Здобувачів протягом двох років;
- виключення цих курсових та кваліфікаційних (дипломних) робіт з переліку навчально-методичних публікацій;
- письмове попередження;
- позбавлення нагород, стипендій тощо, присуджених Коледжем;
- звільнення.

4.4 Факт виявлення плагіату в академічних текстах Здобувачів призводить до їхньої академічної відповідальності зокрема:

- заборона враховувати публікації, у яких виявлено академічний плагіат, як опублікований результат курсової та кваліфікаційної (дипломної) роботи;
- повторне проходження оцінювання знань чи відповідного освітнього компонента освітньо-професійної програми або зниження результатів оцінювання (підготовка та захист курсової та кваліфікаційної (дипломної) роботи, виконання контрольної роботи, складання іспиту, заліку тощо);
- відрахування Здобувача з Коледжу;
- позбавлення академічної стипендії;
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, додаткові контрольні роботи, тести тощо).

4.5 Застосування конкретного виду академічної відповідальності за

порушення академічної доброчесності здійснюється з урахуванням:

- визнання порушником провини у порушенні академічної доброчесності, усвідомлення ним неприпустимості подальших порушень;
- факту співпраці з комісією або відмова від співпраці під час розгляду справи про порушення;
- факту першого порушення або систематичності вчинення порушень, їх сукупності;
- інших обставин вчинення порушення.

4.6 Розгляд факту порушення академічної доброчесності проводиться конфіденційно комісією з академічної доброчесності з інформуванням про хід розгляду справи лише членів вищестоящих посадових осіб та особи, що підозрюється у скоєнні порушення академічної доброчесності.

При цьому особа, що підозрюється у скоєнні порушення академічної доброчесності, має право:

- ознайомитись із матеріалами, що розглядаються комісією, протоколом про результати службового розслідування та іншою інформацією, яка відноситься до розгляду факту порушення;
- за власною ініціативою відмовитись від пояснень у разі запиту на їх надання;
- бути присутньою на засіданні на етапі розгляду питання про притягнення її до академічної відповідальності.

4.7 Комісія з академічної доброчесності розглядає порушення і виносить своє рішення на підставі обґрунтованої інформації по суті порушення і результатів службового розслідування.

4.8 У разі незгоди з рішенням особи, яка призначає конкретний вид академічної відповідальності, або відповідної комісії щодо притягнення до академічної відповідальності особа, що звинувачена у порушенні, має право на апеляцію. Апеляція подається особисто порушником на ім'я директора у десятиденний термін після оголошення рішення.

4.9 У разі надходження апеляції, ініціатором якої є Здобувач, що навчається в Коледжі, або співробітник Коледжу, розгляд апеляції при необхідності здійснюється апеляційною комісією, створеною за наказом директора.

4.10 У разі надходження апеляції за заявами сторонніх осіб (а також на виконання доручень Міністерства освіти і науки України, відповідних державних установ), розгляд апеляції здійснюється за наказом директора Комісією з академічної доброчесності Коледжу. Апеляція розглядається у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу директора про розгляд апеляції, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновки щодо виявленого факту порушення академічної доброчесності оформлюються відповідним протоколом та подаються на розгляд директору (або уповноваженій ним особі), який приймає остаточне рішення щодо результатів розгляду порушення (призначення виду академічної відповідальності, рекомендація щодо розгляду питання про призначення виду академічної відповідальності Педагогічною радою, тощо).

5. ТЕХНІЧНЕ, АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

5.1 В Коледжі використовується таке програмне забезпечення як

інструмент протидії порушення академічної доброчесності:

- Strike Plagiarism com (за потреби - duplichecker) - програма пошуку в Інтернеті часткових або повних копій текстового документа. Система показує ступінь унікальності тексту, джерела тексту, відсоток збігу тексту.

5.2 Відповідальних осіб по роботі з Системою призначає директор своїм розпорядженням.

5.3 Загальна схема пошуку ознак плагіату з використанням відповідної системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості повинна складатись з наступних етапів:

5.3.1 Відповідальна особа завантажує електронний варіант роботи у систему.

5.3.2 Система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості перевіряє роботу та формує звіт подібності.

5.3.3 Звіт подібності передається для аналізу та прийняття рішення на розгляд відповідної експертної комісії.

5.4 Критерії оцінювання плагіату в роботах:

5.4.1 Максимальний збіг за курсовою та кваліфікаційною (дипломною) роботою Здобувача не повинен перевищувати 50%.

5.4.2 Під час перевірки на наявність плагіату навчальних посібників та інших методичних робіт педагогічних працівників допускається співпадіння не більше 30% раніше опублікованого матеріалу.

5.4.2 Виявлені у тексті твору запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:

- власними назвами (індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, найменування установ, назвами праць, які досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела та ін.);

- усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;

- належним чином оформлені цитування;

- самоцитування (фрагмент тексту, що належить автору твору, опублікований або оприлюднений в електронній формі ним в інших творах), якщо воно допускається редакційною політикою видання;

- сталими методиками розрахунку елементів конструкцій, вузлів, характеристик, економічних та інших показників, тощо.

6. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1 Усі учасники освітнього процесу зобов'язані знати це Положення. Незнання або нерозуміння норм цього Положення не є виправданням неетичної поведінки та порушення правил академічної доброчесності.

6.2 Коледж забезпечує публічний доступ до тексту Положення через власний офіційний сайт.